

Žarko Aleksić

Granice pojmova

Dezintegracija svakodnevnog iskustva

Živimo u vremenu uronjenom u tehnologije poput interneta i veštačke inteligencije, koje neumoljivo oblikuju društvene uslove našeg postojanja. Godine 2018. umetničko delo proizvedeno od strane veštačke inteligencije prodato je na Kristijevoj aukciji (Christie's). Od jednostavnosti prilikom slanja pisma putem e-pošte do radikalne promene načina proizvodnje, kapitalizam ulazi u treću fazu, takozvani - *kognitivni kapitalizam*.

Seriya radova tematizuje umetničko delo u doba kognitivnog kapitalizma, kao i suštinske odlike subjektivnosti i autentičnosti koje se ogledaju u selekciji (odabiru) tretiranoj na dva načina. Arbitrarnost selekcije koja će se koristiti za generisanje rada, zatim selekcija u smislu odabira iz niza beskonačnih mogućnosti (*This Not That*, što bi rekao Džon Baldesari). Arbitrarnost granice pojmova, nema samo konsekvence u estetici, već se proteže do srži značenja.

Seriya *Granice pojmova* tematizuje različite aspekte vizuelnog u odnosu na semantičko, kao i posledice na političko, dovodeći u pitanje proizvoljnost povlačenja „crte” i u tom pogledu postavljanje *threshold*-a. Ko odlučuje o pragu? Gde je granica, kako u fizičkom tako i u mentalnom području? Kada govorimo o mentalnoj sferi, želeo bih da skrenem pažnju da su, recimo, državne granice mentalni konstrukti koji očitno imaju ogromne posledice po društvo, a da su vrlo često proizvoljno crtane, brisane i prepravljane.

Seriya akrilnih slika *Voleo bih da sam Hito Štajerl, pametan, bogat i lep* ili *Kako ugoditi Veštačkoj Inteligenciji*, referišem na umetničku praksu Travora Peglena i njegov projekat *Nevidljive slike*, ali u obrnutom režimu. Umesto kompjuterizovanih slika dizajniranih algoritmima i neuronskim mrežama koje se koriste za sticanje znanja i veština iz prikupljenih podataka, pokušavam da obrnem proces prisvajajući i oponašajući različite načine na koje se kompjuterski softver koristi za prepoznavanja lica, detekciju ivica i prepoznavanje objekata, te dekodiranje vizuelnog značenja, u nadi da će Veštačka Inteligencija znati da ceni moj pokušaj.

Prostorna instalacija *Trazit* sastoji iz 4 dela jedne fotografije velikog formata postavljenih u prostor, tako da se celokupna slika može konstruisati i sagledati tek u svesti posmatrača koji prolazi kroz galeriju, tj. sekvencu fragmenata, tako da kretanje postaje ključni aspekt ovog mentalnog kolaža. Ovaj rad se poigrava prostorom između filma i fotografije, odnosno kolaža i montaže, ispitujući mogućnosti memorije i imaginacije, te takozvanog *problema*

vezivanja (Binding Problem) kao ključnog problema svesti kao umetničkog medija, kojim se najviše bavim u svojoj umetničkoj praksi.

Dezintegracija Svakodvnomg Iskustva polazi od aproporijacije fotografija koje se koriste u psihološkim eksperimentima, ali skreće ka fenomenima svesti koji nisu jezički strukturirani, na taj način praveći pomak sa koncepata na percepte. Te zakrpe nedostajuće vizualne slike se popunjavaju iz memorije, tzv. *Top-Down* procesima ili u ovo slučaju softverski.